

Tema: Kuo jūs save laikote? Tapatybė

1 dalis. Kokia mano tapatybė?

Kokie veiksniai nulemia, kas mes esame? Ši dalis padės mums pažvelgti į save ir pabandyti identifikuoti žmones, vietas ir dalykus, kurie mums padeda suvokti pačius save.

Perspėjimas. Prašom atkreipti dėmesį, kad šiame skyriuje naudojamos nuorodos į tokias interneto svetaines, kaip „YouTube“. Išorės svetainių turinys gali keistis ir turėtų būti stebimas siekiant užtikrinti, kad jis būtų tinkamas mokiniams.

Ko bus išmokta?

Mokiniai galės:

- apibrėžti tapatybę kaip kintamą, o ne pastovią;
- suvokti, kad skirtingas tapatybes reikia gerbti ir vertinti;
- suprasti, kad kiekviena tauta turi savo metodus ir priemones, kuriais kuria vadinamąją kolektyvinę tapatybę;
- suformuluoti ir pagrįsti savo nuomonę apie Europos tapatybę (-es).

Siūlomos mokomosios priemonės

- Mokomoji priemonė Nr. 1: matrioškų iškarpos
Mokomoji priemonė Nr. 2: Europos žemėlapiai ir paveikslas „Europa“
Mokomoji priemonė Nr. 3: euro monetos
Mokomoji priemonė Nr. 4: europiečių karikatūros

1 klasės užsiėmimas „Kas nulemia tai, kas aš esu?“ (trukmė – 20 minučių)

Šaltinis: © Shutterstock

Padiskutuokite su mokiniais apie tai, kaip jie supranta žodį „tapatybė“. Kaip jie mano, ar tai, kas jie yra, galima apibendrinti vienu žodžiu? O gal yra daugiau aplinkybių ir dalykų, kurie nulėmė, kad jie tapo tokiais žmonėmis, kokiais jie yra dabar? Ar tapatybė yra individuali ar kolektyvinė? O gal ji gali būti ir tokia, ir tokia? Tapatybės terminas dažnai vartojamas kartu su tokiais žodžiais

EUROPOS ISTORIJOS NAMAI

kaip „tautybė“ ir „pilietiškumas“, bet jis taip pat apibūdinamas tokiais būdvardžiais kaip „fizinė“, „socialinė-ekonominė“, „religinė“ ir „kultūrinė“ ir pan. Norėdami paskatinti juos galvoti apie šiuos klausimus, galite naudotis literatūros šaltiniais, ištraukomis iš biografijų ar autobiografijų. Labai naudingas pavyzdys – pirmoji Amin Maaluf knygos „Les identités meurtrières“, išverstos į daug kalbų, pastraipa.

Paprašykite, kad mokiniai kiekvienas atskirai pagalvotų apie tas aplinkybes ir dalykus, kurie nulėmė, kad jie tapo tuo, kuo yra, turėdami mintyje pirmiau paminėtas sąvokas. Paraginkite juos pristatyti papildomus aspektus, kurie čia galbūt nebuvo aptarti. Pasiūlykite mokiniams pagalvoti apie atsakymus į šiuos klausimus ir atsakyti į juos raštu arba atsakymus nupiešti pasinaudojant mokomąja priemone Nr. 1 – matrioškę išskarpomis. Paprašykite, kad jie savo atsakymus pagrįstų. Didžiausia matrioška simbolizuoja tą tapatybę, su kuria mokinys save sieja labiausiai, o mažiausia – su ta, su kuria tapatinasi mažiausiai. Tada užrašykite jų atsakymus ant lentos arba suveskite į elektroninę grįžtamojo ryšio svetainę [AnswerGarden](#) ir stebėkite, kaip išryškėja dažniausiai vartojami žodžiai. Ant kitos matrioškę pusės mokiniai turi užrašyti savo vardus, nes jų jiems prireiks per paskutinę šio skyriaus užduotį. Nepamirškite pabrėžti, kad bandymas aiškintis, kokios aplinkybės formuoja mokinių tapatybę, yra teigiamas dalykas, nes šios paieškos skatina mąstyti apie tai, kad tapatybė nėra viena ir nedaloma, o veikia susideda iš įvairių aspektų.

1 grupės užsiėmimas „Sukurkite savo valstybę!“ (trukmė – 15 minučių)

Suskirstykite klasę į panašaus dydžio grupes. Pasiūlykite mokiniams įsivaizduoti, kad jie įsteigė visiškai naują valstybę, kurią jos piliečiai laiko sau artima. Kaip labai skirtingų tapatybių, papročių ir tikėjimų piliečiai gali taikiai sugyventi vienoje valstybėje? Tai yra būtent vienas iš tų iššūkių, su kuriais šalys susidūrė praeityje ir vis dar susiduria šiandien. Paraginkite mokinius reikšti mintis, atsižvelgiant į šiuos aspektus:

- bendra patirtis;
- bendra politinė arba teisinė istorija;
- bendri ritualai (pvz., rinkimai);
- bendra ideologija arba bendros teisės;
- bendri simboliai (pvz., vėliava, himnas, pasas, valiuta);
- pagarbos ir tarpkultūrinio supratimo idealai.

Suformulavusios idėjas apie naują valstybę, grupės turėtų juos palyginti ir sugretinti su kitų grupių idėjomis ir su savo šalies veikimo principais. Būtinai mokiniams paaiškinkite skirtumą tarp valstybės ir tautos, primindami apibrėžtis, pateiktas šio skyriaus pradžioje. Galbūt jūsų mokiniai pasiūlys dar geresnių idėjų, kaip sukurti įtraukią valstybę!

EUROPOS ISTORIJOS NAMAI

2 grupės užsiėmimas „Ar įmanoma apibrėžti Europos tapatybę?“ (trukmė – 20 minučių)

Šaltinis: © Shutterstock

Daugelis žmonių žino, kas yra tautinė tapatybė. Bet ar yra toks dalykas kaip bendra Europos tapatybė? Daug europiečių dabar gyvena valstybėse, kurios priklauso ekonomikos ir pinigų sąjungai, bet ar vien tokių dalykų pakanka, kad atsirastų bendra atskirų žemyno tautų tapatybė? Ar išvis galima tikėtis, kad žemynas su tokiu skirtingu paveldu ir kultūromis galėtų turėti bendrą Europos tapatybę? Lygiai taip pat kaip keičiasi ir vystosi žmonių tapatybė, Europos – tiek jos praeities, tiek dabarties – tapatybės suvokimas taip pat kinta ir transformuojasi į kažką kita, kažką naujo.

Padalykite klasę į nedideles grupes ir išdalykite mokomąją priemonę Nr. 2. Paprašykite grupių palyginti ir sugretinti skirtingų šimtmečių Europos žemėlapius, kad jos suprastų, jog Europa buvo teritorija, kurioje nuolat kito sienos, o tai darė tiesioginį poveikį žemyno gyventojų tapatybei. Mokiniai taip pat turės išanalizuoti paveikslą „Europa: vykdomi darbai“, įtrauktą į nuolatinę Europos istorijos namų ekspoziciją, ir, atsižvelgdami į žemėlapius, apmąstyti jo prasmę. Paprašykite jų atsakyti į toliau pateiktus klausimus (jie įtraukti ir į mokomąją priemonę Nr. 2):

- ką galite pasakyti palyginę tris Europos žemėlapius – Viduramžių, Renesanso ir XX a.? Ar jus kas nors stebina?
- Paveiksle „Europa: vykdomi darbai“ Europos geografiniai kontūrai brėžiami tirštais potėpiais. Koks įspūdis kuriamas naudojant šią techniką? Kaip manote, ką naudodamas šią techniką apie Europos Sąjungą norėjo pasakyti menininkas? Kuo panašūs ir kuo skiriasi šis paveikslas ir trys jūsų ką tik matyti Europos žemėlapiai?
- Ar šie skirtingi žemėlapiai verčia jus kitaip pažvelgti į savo tautinę ar Europos tapatybę?

Surenkite klasės diskusiją ir paprašykite, kad grupės viena kitai pasakytų savo ir pakomentuotų viena kitos atsakymus.

EUROPOS ISTORIJOS NAMAI

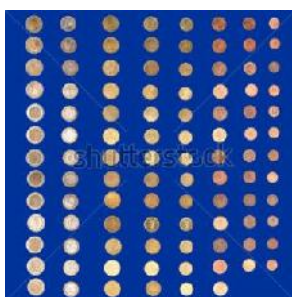
3 grupės užsiėmimas „Ar tikrai europiečiai yra „suvieniję įvairovę“?“ (trukmė – 10 minučių)

Bulgarian: Единство в многообразието
Croatian: Ujedinjeni u različitosti
Czech: Jednotná v rozmanitosti
Danish: Forenet i mangfoldighed
Dutch: In verscheidenheid verenigd
English: United in diversity
Estonian: Ühinenud mitmekesisuses
Finnish: Moninaisuudessaan yhtenäinen
French: Unie dans la diversité
German: In Vielfalt geeint
Greek: Ενωμένοι στην πολυμορφία
Hungarian: Egység a sokféleségben
Irish: Aontaithe san éagsúlacht
Italian: Uniti nella diversità
Latvian: Vienoti daudzveidībā
Lithuanian: Suvienijusi įvairovę
Maltese: Magħquda fid-diversità
Polish: Zjednoczeni w różnorodności
Portuguese: Unidade na diversidade
Romanian: Unitate în diversitate
Slovak: Zjednotení v rozmanitosti
Slovene: Združeni v različnosti
Spanish: Unida en la diversidad
Swedish: Förenade i mångfalden

Šaltinis: [Europos Sąjungos interneto svetainė](#)

„Susivienijusi įvairovę“ – tai Europos Sąjungos šūkis, kurį čia galite perskaityti įvairiomis Europos kalbomis. Jo pagrindinė mintis yra ta, kad, nors visame žemyne yra didžiulė tautų, kultūrų ir tradicijų įvairovė, vis dėlto yra dalykų, kurie visoms toms tautoms ir valstybėms yra bendri. Puikus šio dvilypumo pavyzdys yra euro monetos, kurių viena pusė yra visiškai vienoda ir visoms šalims bendra, o kita – kiekvienos euro zonos valstybės – skirtinga. Suskirstykite klasę į mažas grupes ir kiekvienai duokite apžiūrėti euro monetų pavyzdžius iš mokomosios priemonės Nr. 3. Paprašykite jų atsakyti į toliau pateiktus klausimus (jie įtraukti ir į mokomąją priemonę):

- Kaip manote, ar euro monetų dizainas gerai atspindi ES šūkį? Pagrįskite, kodėl taip arba kodėl ne.

Šaltinis: © Shutterstock

Paprašykite grupių per klasės diskusiją pasidalyti įspūdžiais. Pasitelkdami nacionalinės euro monetų pusės pavyzdį padėkite mokiniams suprasti, kad istorija ir atmintis kartais labai svarbi apibrėžiant kolektyvinę tapatybę ir tai, kaip tauta ar valstybė suvokia pati save. Paprašykite jų

EUROPOS ISTORIJOS NAMAI

paamąstyti, ką tai reiškia Europos lygmeniu: tiek gerų, tiek blogų istorinių įvykių atminimas dažnai vertinamas kaip europiečius vienijantis veiksnys. Ar jūsų mokiniai pritaria ar prieštarauja šiai minčiai? Kokie praeities įvykiai, jūsų mokinių nuomone, galėtų būti reikšmingi bendros Europos tapatybės kūrimui? Paprašykite jų pasvarstyti, kodėl kai kurie žmonės gali nesijausti priklausą bendrai Europos tapatybei ir kodėl taip gali būti.

Kad galėtumėte mokiniams padėti geriau susipažinti su bendros Europos tapatybės idėjos tema, apsilankykite šiame tinklaraštyje. Jame skelbiami tekstai gali būti naudojami kaip pagalbinė medžiaga klasės diskusijoms.

Do you feel part of a common European identity?

Started 25/10/2015 Future

Viviane Reding, Vice President of the European Commission, often speaks about her belief that stronger "political union" will be needed if the EU is to survive the coming decades. During a series

Šaltinis: [Svetainė „Debating Europe“](#)

Svarbu mokiniams paaiškinti, kad stereotipinis skirtingų Europos tapatybių suvokimas visada egzistavo ir vis dar neišnyko iš visuomenės sąmonės. Nors menininkai norėjo, kad jų kūriniai būtų juokingi, karikatūros gali įžeisti ir įskaudinti žmones. Išdalykite mokiniams mokomąją priemonę Nr. 4 ir kartu klasėje aptarkite jų reakciją į Europos tautų tapatybių vaizdavimą šiuose dviejuose paveikslėliuose. Atkreipkite jų dėmesį į piešinių panašumus ir skirtumus. Lygindami ir supriešindami istorinius ir šiuolaikinius pavyzdžius, mokiniai galės geriau suprasti prasmę karikatūros apskritai.

Šaltinis:

EUROPOS ISTORIJOS NAMAI

Čekų menininkas Davidas Černý sukūrė prieštaringai vertintą darbą, kuriame bandoma žaisti su Europos valstybių tapatybių įsivaizdavimu ir senamadiškais stereotipais. Jo skulptūra „Entropa“ 2009 m. buvo eksponuojama *Justus Lipsius* pastate Briuselyje. Kartu su studentais apžiūrėkite šias kūrinio „Entropa“ nuotraukas ir paprašykite jų pasidalinti mintimis apie šį meno kūrinį. Ką, jų manymu, menininkas galėjo norėti pasakyti apie tai, ką reiškia būti europiečiu.

Šaltinis: [Sebastien Pirlet/Reuters](#)

2 klasės užsiėmimas. „Tapatybės sluoksniai“ (trukmė – 10 minučių)

Paprašykite mokinius įsivaizduoti tokią situaciją: jūs išvykote iš Europos ir lankotės kitame žemyne. Kas nors jūsų klausia, iš kur jūs. Ką jūs atsakysite? Pasakysite savo tautybę, iš kokio jūs regiono, miesto? Kad atvykote iš Europos ar dar ką nors kita?

Paprašykite, kad jie vėl pažiūrėtų, kokius atsakymus buvo parašę ant rusiškų matrioškų per 1 klasės užsiėmimą. Ar tada jie nurodė Europą kaip vieną iš jų tapatybės sudedamųjų dalių? Jei taip, kurią vietą ji užima lyginant su kitais elementais? Ar dabar, apmąsčius ir aparus Europos tapatybės temą, jie suteiktų jai didesnę reikšmę?

Naudokite atsakymus į šią užduotį tolesnėms diskusijoms apie tai, ar mokiniai pastebi, kad jų tapatybė siejasi ne tik su jų šalimi, bet ir su Europa apskritai? Ar jie jaučiasi ryšius su platesne Europos tapatybe? Jei taip – kokie tie ryšiai galėtų būti? Jeigu ne, tai kodėl?